

Pressi- ja teabeosakond

Euroopa Liidu Kohus
PRESSITEADE nr 156/19
Luxembourg, 12. detsember 2019

Kohtuotsus (liidetud kohtuasjad C-566/19 PPU Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg ja C-626/19 PPU Openbaar Ministerie, ning kohtuasjad C-625/19 PPU ja C-627/19 PPU Openbaar Ministerie)

Euroopa Kohus on seisukohal, et Prantsusmaa, Rootsi ja Belgia prokuratuur vastavad Euroopa vahistamismääruse tegemise eelduseks olevatele nõuetele, ning selgitab ühtlasi, millise ulatusega kohtulik kaitse tuleb tagada isikutele, kelle suhtes tehakse Euroopa vahistamismäärus

Kohtuotsustes Parquet général du Grand-Duché de Luxembourg ja Openbaar Ministerie (Lyoni prokurör ja Toursi prokurör) (C-566/19 PPU ja C-626/19 PPU), Openbaar Ministerie (Rootsi prokuratuur) (C-625/19 PPU) ning Openbaar Ministerie (Brüsseli prokurör) (C-627/19 PPU), mis kuulutati 12. detsembril 2019 kiirmenetluses, täiendas Euroopa Kohus oma hiljutist kohtupraktikat¹ seoses raamotsusega 2002/584 Euroopa vahistamismääruse kohta², täpsustades Euroopa vahistamismääruse teinud õigusasutuse sõltumatuse nõuet ning nõuet tagada tõhus kohtulik kaitse isikutele, kelle suhtes on selline vahistamismäärus tehtud.

Põhikohtuasjades tegid vahistamismääruse Prantsusmaa prokuratuurid (kohtuasjad C-566/19 PPU ja C-626/19 PPU), Rootsi prokuratuur (kohtuasi C-625/19 PPU) ja Belgia prokuratuur (kohtuasi C-627/19 PPU) kolmes esimesena nimetatud kohtuasjas kriminaalmenetluse algatamiseks ja viimati nimetatud kohtuasjas karistuse täitmiseks. Üles kerkinud küsimus puudutas vahistamismääruste täitmist, mis sõltus eeskätt sellest, kas neid prokuratuure saab pidada „vahistamismääruse teinud õigusasutuseks“.

Esiteks analüüsis Euroopa Kohus, kas Prantsuse prokuratuuri staatus tagab talle piisava sõltumatuse Euroopa vahistamismääruse tegemiseks, ning otsustas, et see on nii.

Sellele järeldusele jõudmiseks märkis Euroopa Kohus esmalt, et mõiste „vahistamismääruse teinud õigusasutus“ võib hõlmata liikmesriigi asutusi, mis ei ole kohtunikud või kohtud, kuid osalevad liikmesriigis kriminaalasjades õigusemõistmises ning tegutsevad sõltumatult. Viimati nimetatud tingimus nõuab, et on olemas põhikirjalised ja korralduslikud eeskirjad, mis tagaksid, et nende asutuste puhul ei esine mingit ohtu, et nad saavad vahistamismääruse tegemise otsuse vastuvõtmisel täitevvõimult individuaalseid korraldusi või juhiseid.

Euroopa Kohtu sõnul on Prantsuse prokuröride kohta esitatud teave piisav tõendamaks, et neil on pädevus eeskätt täitevvõimust sõltumatult hinnata Euroopa vahistamismääruse tegemise vajalikkust ja proportsionaalsust ning nad teostavad seda pädevust objektiivselt, võttes arvesse kõiki süüstavaid ja õigustavaid asjaolusid. Prokuröride sõltumatust ei sea kahtluse alla asjaolu, et nad vastutavad riikliku süüdistuse esitamise eest, ega asjaolu, et justiitsminister võib anda neile üldisi karistuspoliitika juhiseid, ega ka asjaolu, et nad on oma ülemuste – kes on samuti prokuratuuri liikmed – juhtimise ja kontrolli all ning seega kohustatud nende juhiseid järgima.

Teiseks täpsustas Euroopa Kohus oma hiljutises kohtupraktikas sõnastatud nõuet, et juhul, kui Euroopa vahistamismääruse tegemise otsuse võtab vastu asutus, mis osaleb õigusemõistmises,

¹ Vt 27. mai 2019. aasta kohtuotsus OG ja PI (Lübecki prokuratuur ja Zwickau prokuratuur) ([C-508/18 ja C-82/19 PPU](#)), 27. mai 2019. aasta otsus PF (Leedu peaprokurör) ([C-509/18](#)) (vt [pressiteade nr 68/19](#)) ning 9. oktoobri 2019. aasta otsus NJ (Viini prokuratuur) ([C-489/19 PPU](#)).

² Nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsus 2002/584/JAI Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta (EÜT 2002, L 190, lk 1; ELT eriväljaanne 19/06, lk 34).

kuid ei ole ise kohus, siis peab vahistamismääruse tegemise otsuse peale saama vahistamismääruse teinud liikmesriigis esitada kohtule kaebuse, mis vastab tõhusa kohtuliku kaitse nõuetele.

Euroopa Kohus toonitas, et kohtusse kaebuse esitamise võimalus ei kujuta endast tingimust, et selle asutuse saaks kvalifitseerida vahistamismääruse teinud õigusasutuseks.

Euroopa Kohus lisas, et liikmesriikidel tuleb tagada, et nende õiguskordades oleks rakendatavate menetlusnormidega, mis võivad eri süsteemides olla erinevad, tõhusalt tagatud nõutaval tasemel kohtulik kaitse. Õiguse andmine esitada eraldi kaebus Euroopa vahistamismääruse tegemise otsuse peale on kõigest üks võimalus. Euroopa Kohus otsustas, et nõuded, mis puudutavad tõhusat kohtulikku kaitset, mis tuleb tagada isikule, kelle suhtes on muu asutus kui kohus teinud Euroopa vahistamismääruse kriminaalmenetluse algatamiseks, on täidetud siis, kui vahistamismääruse tegemise tingimuste ja eelkõige selle proportsionaalsuse suhtes kohaldatakse vahistamismääruse teinud liikmesriigis kohtulikku kontrolli.

Käesoleval juhul vastavad Prantsuse ja Rootsi süsteem neile nõuetele, sest riigisisised menetlusnormid võimaldavad kindlaks teha, et prokuratuuri otsuse teha Euroopa vahistamismäärus proportsionaalsust võib kohtulikult kontrollida enne Euroopa vahistamismääruse tegemist või isegi peaaegu samal ajal selle tegemisega ning samuti pärast Euroopa vahistamismääruse tegemist. Sellise eelneva hindamise viib läbi eeskätt kohus, kes teeb riigisisese otsuse, mis võib hiljem olla Euroopa vahistamismääruse aluseks.

Euroopa Kohus leidis, et ka juhul, kui prokuratuur on teinud Euroopa vahistamismääruse mitte kriminaalmenetluse algatamiseks, vaid lõpliku kohtuotsusega määratud vabadusekaotusliku karistuse täitmiseks, ei eelda tõhusa kohtuliku kaitsega seotud nõuded õiguse andmist esitada prokuratuuri otsuse peale eraldi kaebus. Seega vastab neile nõuetele ka Belgia süsteem, kus sellist kaebeõigust ei ole ette nähtud. Euroopa Kohus rõhutas sellega seoses, et kui Euroopa vahistamismäärus on tehtud karistuse täitmiseks, toimub kohtulik kontroll ka selle täidetava kohtuotsuse kaudu, mis on vahistamismääruse aluseks. Vahistamismäärust täitev õigusasutus võib nimelt eeldada, et Euroopa vahistamismäärus on tehtud kohtumenetluses, milles on tagaotsitava põhiõiguste kaitse olnud tagatud. Euroopa vahistamismääruse proportsionaalsus tuleneb ka mõistetud karistusest, sest Euroopa vahistamismäärust käsitlev raamotsus näeb ette, et karistuse või vabadust piirava julgeolekumeetme kestus peab olema vähemalt neli kuud.

MÄRKUS: Eelotsusetaotlus võimaldab liikmesriikide kohtutel taotleda kohtuvaidluste lahendamisel Euroopa Kohtult liidu õiguse tõlgendamist või liidu õigusakti kehtivuse üle otsustamist. Euroopa Kohus ei lahenda riigisisest kohtuvaidlust. Kohtuasja lahendamine kooskõlas Euroopa Kohtu otsusega on liikmesriigi kohtu ülesanne. Euroopa Kohtu otsus on ühtlasi siduv ka teistele liikmesriikide kohtutele, kes lahendavad sarnast probleemi.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Otsuste ([C-566/19 PPU](#) ja [C-626/19 PPU](#), [C-625/19 PPU](#) ja [C-627/19 PPU](#)) terviktekst on CURIA veebileheküljel alates selle kuulutamise päevast

Täiendavat teavet annab Gitte Stadler, ☎ (+352) 4303 3127